

Макроекономски движења во Република Македонија во септември 2003 година

Во септември 2003 година мерките на монетарната политика обезбедија стабилност на девизниот курс на денарот во однос на еврото и беа во функција на одржување на ниска и стабилна стапка на инфлација. Така, просечната стапка на инфлација, мерена преку порастот на трошоците на животот, во првите девет месеци од 2003 година изнесуваше 0,9%, што е во рамки на очекуваната годишна стапка на инфлација. Во септември, девизниот курс на денарот во однос на еврото на девизниот пазар се одржа стабилен и на крајот од месецот изнесуваше 61,16 денари за едно евро, при што НБРМ изврши нето-откуп на девизни средства на девизниот пазар. Индикаторите од реалниот, фискалниот и екстерниот сектор, а пред сè месечниот пораст на индустриското производство, зголемените капитални расходи на државниот буџет и подинамичниот пораст на извозот, укажуваат на ревитализирање на економската активност во Република Македонија. Притоа, ефектот од месечниот пораст на буџетската потрошувачка и нето-откупот на девизни средства, монетарната власт оперативнo го апсорбираше преку продажба на благајнички записи, при што каматната стапка на аукциите на благајничките записи на НБРМ и во септември беше фиксна и изнесуваше 7%.

Конзистентната макроекономска политика создаде амбиент за динамизирање на индустриското производство, како генератор на економскиот раст во Република Македонија. Имено, во септември 2003 година, индустриското производство, регистрираше висок пораст од 71,9% на месечна основа, главно условен од порастот на производството на прехранбени производи и пијалоци за 3,6 пати, (како резултат на реализираниот откуп на грозјето и производството на вино), како и удвоеното производство на основни метали (зголемена е побарувачката за голем број на метали на светските берзи, меѓу кои и за никелот чија цена континуирано расте). Обемот на индустриското производство во периодот јануари - септември 2003 година е повисок за 7,3% во однос на истиот период од 2002 година. Во првите три квартали од 2003 година споредено со истиот период од минатата година, извозот и увозот бележат зголемување од 20,2% и 16,7%, соодветно, при што стапката на покриеност на увозот со извоз изнесува 60,0%.

Во септември 2003 година просечната пондерирана каматна стапка на краткорочни денарски кредити на деловните банки изнесуваше 15,3%, а просечната пондерирана каматна стапка на тримесечни денарски депозити 7,4%, при што каматната маргина изнесуваше 7,9 процентни поени. Просечната пондерирана каматна стапка на пазарот на пари изнесуваше 7,4% (намалување за 1,1 процентен поен), при зголемен обем на трансакции на пазарот на пари.

Вкупните депозити на недржавниот сектор кај банките, во септември 2003 година остварија месечен пораст од 1,4%, додека на годишно ниво се повисоки за 20,2%, при што евидентно е и зајакнувањето на кредитната активност на банките. Во таа насока, потврда претставува септемврскиот пораст на вкупните пласмани на банките, на месечна и годишна основа од 1,4% и 3,2%, соодветно, при што продолжи тенденцијата на долгорочно кредитирање на населението.

Во септември 2003 година евидентиран е пораст на сите монетарни агрегати. Паричната маса М1 беше повисока за 0,1% согласно порастот на трансакционите депозити на населението и претпријатијата, а зголеменото краткорочно девизно и денарско штедење, како и порастот на немонетарните депозити придонесе за зголемување и на пошироките монетарни агрегати М2 и М4, кои остварија месечен пораст од 0,7% и 1,0%, соодветно. Во услови на монетарен раст и намалување на готовите пари во оптек (0,1%), монетарните мултипликатори забележаа зголемување во однос на претходниот месец. Анализирано на годишна основа, освен паричната маса М1 која забележа пад поради пониското ниво на готови пари во оптек од 13,8% и на депозитните пари за 4,3%, монетарните агрегати М2 и М4 остварија висок пораст (11,9% и 8,5%, соодветно), согласно значително повисокото ниво на краткорочно денарско и девизно штедење (19,2% и 33,1%, соодветно).